

SPORAZUM

**IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

I

VLADE KRALJEVINE BAHREIN

O USLUGAMA U ZRAČNOM PRIJEVOZU

SADRŽAJ

Sadržaj		Str.
	Preambula	3
Član 1.	Definicije	4/5
Član 2.	Primjenljivost Konvencije	5
Član 3.	Dodjela prava	5
Član 4.	Imenovanje aviokompanije i ovlaštenja za rad	6
Član 5.	Oduzimanje ili suspendiranje ovlaštenja za rad	7
Član 6.	Oslobađanje od plaćanja carinskih i drugih naknada	7/8
Član 7.	Tarife	8/9
Član 8.	Korištenje prava	9/10
Član 9.	Primjena zakona i propisa	10
Član 10.	Priznavanje uvjerenja i dozvola	10/11
Član 11.	Iznajmljivanje	11
Član 12.	Sigurnost putnih dokumenata	11/12
Član 13.	Zaštitne mjere	12/13
Član 14.	Neprihvatljivi i nedokumentirani putnici i deportirana lica	13
Član 15.	Sigurnost zračne plovidbe	13/14
Član 16.	Zrakoplovna sigurnost	15/16
Član 17.	Komercijalne aktivnosti	17
Član 18.	Dostavljanje reda letenja	18
Član 19.	Dostavljanje statističkih podataka	18
Član 20.	Usklađivanje sa multilateralnom konvencijom	18
Član 21.	Korisničke naknade	19
Član 22.	Zaštita životne sredine	19
Član 23.	Konsultacije i izmjene i dopune	19/20
Član 24.	Rješavanje sporova	20/21
Član 25.	Raskid Sporazuma	21
Član 26.	Registracija u ICAO-u	21
Član 27.	Stupanje na snagu	22
	Raspored ruta	23/24

SPORAZUM

IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

I

VLADE KRALJEVINE BAHREIN

O USLUGAMA U ZRAČNOM PRIJEVOZU

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Kraljevine Bahrein, u daljnjem tekstu „Ugovorne strane“, koje su i strane u Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, koja je otvorena za potpisivanje 7. decembra 1944. u Čikagu;

Želeći unapređivati međunarodni sistem zrakoplovstva zasnovan na konkurentnosti među aviokompanijama na tržištu uz minimalno uplitanje država;

Želeći olakšati širenje mogućnosti u okviru usluga u međunarodnom zračnom prijevozu;

Prepoznajući da efikasne i konkurentne usluge u međunarodnom zračnom prijevozu unapređuju trgovinu, dobrobit potrošača i ekonomski rast;

Želeći omogućiti aviokompanijama da ponude putnicima raznovrsne opcije usluga i želeći pojedinačne aviokompanije ohrabriti da razvijaju i primjenjuju inovativne i konkurentne cijene;

Želeći osigurati najviši stepen sigurnosti zračne plovidbe i zrakoplovne sigurnosti u pružanju usluga u međunarodnom zračnom prijevozu te potvrđujući veliku zabrinutost u vezi sa djelima ili prijetnjama usmjerenim protiv zrakoplovne sigurnosti zrakoplova, što ugrožava sigurnost lica ili imovine, nepovoljno utječe na izvođenje usluga u zračnom prijevozu te potkopava povjerenje javnosti u sigurnost letenja u civilnom zrakoplovstvu,

saglasile su se o sljedećem:

ČLAN 1. DEFINICIJE

U svrhu ovog sporazuma, osim ako smisao drugačije ne nalaže, izrazi koji se koriste u ovom sporazumu imaju sljedeće značenje:

- a) izraz „Konvencija“ označava Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, koja je otvorena za potpisivanje 7. decembra 1944. godine, i obuhvata sve anekse koji su usvojeni u skladu sa članom (90) iste Konvencije i sve izmjene i dopune Aneksa ili Konvencije u skladu sa njenim članovima (90) i (94a), u mjeri u kojoj su ti aneksi i izmjene i dopune primjenljivi za obje Ugovorne strane;
- b) izraz „zrakoplovne vlasti“ označava, u slučaju Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine - Direkciju za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, a u slučaju Vlade Kraljevine Bahrein, Odsjek za poslove civilnog zrakoplovstva, ili, u oba slučaja, svako lice ili tijelo koje je ovlašteno obavljati bilo koju funkciju koju u ovom trenutku mogu obavljati gorenavedene vlasti, ili slične funkcije;
- c) izraz „dogovorene usluge“ označava redovne usluge u međunarodnom zračnom prijevozu na ruti ili rutama navedenim u Aneksu ovog sporazuma u svrhu prijevoza putnika, prtljaga, tereta i pošte;
- d) izraz „imenovana aviokompanija“ označava svaku aviokompaniju koja je imenovana i ovlaštena u skladu sa članom 4. ovog sporazuma;
- e) izraz „utvrđena ruta“ označava rutu koja je utvrđena u Aneksu ovog sporazuma;
- f) izraz „kapacitet“ u smislu zrakoplova označava korisnu nosivost tog zrakoplova koja je raspoloživa na određenoj ruti ili dijelu rute, a u smislu „dogovorene usluge“ označava kapacitet zrakoplova koji se koristi za pružanje te usluge, pomnožen frekvencijom koju taj zrakoplov izvodi tokom datog perioda na određenoj ruti ili dijelu rute;
- g) izraz „teritorija“ ima utvrđeno značenje koje je navedeno u članu (2) Konvencije, a pojmovi „usluga u zračnom prijevozu“, „usluga u međunarodnom zračnom prijevozu“, „aviokompanija“ i „zaustavljanje u neprometne svrhe“ imaju značenja koja su im data u članu (96) Konvencije;
- h) izraz „tarifa“ označava cijene koje se plaćaju za prijevoz putnika, prtljaga i tereta te uvjete na osnovu kojih se primjenjuju te cijene, uključujući provizije i druge dodatne novčane naknade za zastupanje ili prodaju prijevoznih dokumenata, ali isključujući novčane naknade i uvjete za prijevoz pošte;
- i) izraz „Aneks“ označava Aneks ovog sporazuma sa izmjenama i dopunama.

Aneks čini dio Sporazuma tako da svaka referenca na Sporazum uključuje i referencu na Aneks, osim ako je drugačije navedeno;

- j) izrazi „zemaljska oprema“, „zalihe zrakoplova“ i „rezervni dijelovi“ imaju značenja koja su im data u Aneksu 9 Konvencije.

ČLAN 2.

PRIMJENLJIVOST KONVENCIJE

Odredbe ovog sporazuma podliježu odredbama Konvencije u mjeri u kojoj su te odredbe primjenljive na usluge u međunarodnom zračnom prijevozu.

ČLAN 3.

DODJELA PRAVA

1. Svaka Ugovorna strana dodjeljuje drugoj Ugovornoj strani prava navedena u ovom sporazumu u svrhu pružanja usluga u međunarodnom zračnom prijevozu na rutama navedenim u Rasporedu ruta.
2. U skladu sa odredbama ovog sporazuma, aviokompanija ili aviokompanije koje imenuje svaka od Ugovornih strana uživa(ju) sljedeća prava:
 - a) pravo preleta bez slijetanja preko teritorije druge Ugovorne strane;
 - b) pravo zaustavljanja u neprometne svrhe na teritoriji druge Ugovorne strane;
 - c) ukrcavanje i iskrcavanje putnika, tereta i pošte na teritoriji druge Ugovorne strane, kako je navedeno u Rasporedu ruta koji se nalazi u prilogu ovog sporazuma.
3. Ništa u stavu (2) ovog člana neće ukazivati na mogućnost davanja imenovanoj aviokompaniji/aviokompanijama jedne Ugovorne strane privilegije da na teritoriji druge Ugovorne strane za novčanu naknadu ukrcava putnike, teret i poštu sa odredištem u nekoj drugoj tački na teritoriji druge Ugovorne strane.
4. Ako uslijed oružanog sukoba, prirodnih katastrofa, političkih poremećaja ili remetilackih događaja imenovana aviokompanija jedne Ugovorne strane nije u stanju svoju uslugu obaviti na uobičajenim rutama, druga Ugovorna strana će uložiti najveći mogući napor da omogući nastavak obavljanja te usluge kroz odgovarajuća preusmjerenja tih ruta.

ČLAN 4.

IMENOVANJE AVIOKOMPANIJE I OVLAŠTENJA ZA RAD

1. Zrakoplovna vlast svake od Ugovornih strana ima pravo imenovati jednu ili više aviokompanija za izvođenje dogovorenih usluga, kao i povući ili izmijeniti imenovanje bilo koje takve aviokompanije ili prethodno imenovanu aviokompaniju zamijeniti drugom. Takva imenovanja i njihove izmjene u pisanom obliku vrši zrakoplovna vlast Ugovorne strane koja je imenovala aviokompaniju zrakoplovnoj vlasti druge Ugovorne strane.
2. Po prijemu obavještenja o imenovanju, odnosno zamjeni ili njegovoj izmjeni te po zahtjevu imenovanih aviokompanija u obliku i na način kako je propisano, druga Ugovorna strana dodjeljuje odgovarajuća operativna ovlaštenja uz minimalno proceduralno kašnjenje, pod uvjetom da:
 - a) je većina vlasništva i stvarna kontrola nad tom aviokompanijom u rukama Ugovorne strane koja imenuje tu aviokompaniju ili državljanu te Ugovorne strane ili oboje ili da je glavno mjesto poslovanja smješteno na njenoj teritoriji;
 - b) su imenovane aviokompanije kvalificirane da ispune uvjete propisane zakonima i propisima koji se uobičajeno primjenjuju na usluge u međunarodnom zračnom prijevozu koje pruža Ugovorna strana koja razmatra zahtjev ili zahtjeve;
 - c) Ugovorna strana koja imenuje aviokompaniju održava i primjenjuje standarde utvrđene u članu 15. i članu 16.
3. Kada je aviokompanija imenovana i ovlaštena na odgovarajući način, ona može u bilo koje vrijeme početi pružati dogovorene usluge u cjelini ili djelimično, pod uvjetom da je red letenja utvrđen u skladu sa članom 18. ovog sporazuma u pogledu takvih usluga.

ČLAN 5.

ODUZIMANJE ILI SUSPENDIRANJE OVLAŠTENJA ZA RAD

1. Zrakoplovna vlast svake od Ugovornih strana ima pravo, u pogledu aviokompanija koje je imenovala druga Ugovorna strana, oduzeti, suspendirati ili ograničiti ovlaštenje za rad u slučaju da:
 - a) većina vlasništva i stvarna kontrola nad tom aviokompanijom nije u rukama Ugovorne strane koja imenuje tu aviokompaniju ili njene državljane ili oboje ili u slučaju da glavno mjesto poslovanja nije smješteno na njenoj teritoriji;
 - b) ta aviokompanija nije postigla usklađenost sa zakonima i propisima navedenim u članu 9. ovog sporazuma;
 - c) druga Ugovorna strana ne održava niti primjenjuje standarde utvrđene u članu 15. i članu 16.
2. Osim ako je neophodno odmah djelovati da bi se spriječile daljnje neusklađenosti sa podstavom 1b ovog člana, prava utvrđena ovim članom koriste se samo nakon konsultacija sa zrakoplovnom vlašću druge Ugovorne strane, kako je navedeno u članu 23. ovog sporazuma.
3. Bez obzira na stav (1) i (2) ovog člana, svaka od Ugovornih strana zadržava pravo, u izuzetnim okolnostima ili tokom perioda hitnog stanja ili u interesu javne sigurnosti, i sa trenutnim dejstvom, da privremeno ograniči ili zabrani letenje iznad svoje teritorije i slijetanje na svoje aerodrome.

ČLAN 6.

OSLOBAĐANJE OD PLAĆANJA CARINSKIH I DRUGIH NAKNADA

1. Zrakoplovi kojim se izvode letovi u međunarodnom zračnom prijevozu a kojim upravljaju aviokompanije bilo koje Ugovorne strane, kao i njihova redovna oprema, zalihe goriva i maziva te potrepština za zrakoplov koje uključuju hranu, piće i duhan koji se nalaze unutar takvog zrakoplova, oslobođeni su svih carinskih taksi, inspekcijskih naknada i drugih sličnih novčanih opterećenja po dolasku na teritoriju druge Ugovorne strane, pod uvjetom da ta oprema i zalihe ostanu u zrakoplovu do vremena kada se ponovo izvezu ili se iskoriste na dijelu putovanja koji se izvodi iznad te teritorije.
2. Zalihe goriva, maziva, rezervnih dijelova, redovne opreme i potrepština za

zrakoplov koje na teritoriju jedne Ugovorne strane unese imenovana aviokompanija druge Ugovorne strane ili budu unesene u ime te aviokompanije ili budu unesene u zrakoplov kojim upravlja takva imenovana aviokompanija sa isključivom namjenom da budu korišteni u pružanju usluga u međunarodnom zračnom prijevozu, oslobođene su svih carinskih taksi poreza koji važe na teritoriji prve Ugovorne strane, čak i kada će te zalihe biti korištene na dijelu putovanja koji se izvodi iznad teritorije Ugovorne strane na kojoj su unesene u zrakoplov. Za gorenavedene materijale moguće je da budu zadržani pod carinskim nadzorom i kontrolom.

3. Redovna oprema, rezervni dijelovi, potrepštine za zrakoplov i zalihe goriva i maziva koje budu zadržane u zrakoplovu bilo koje Ugovorne strane mogu se istovariti na teritoriji druge Ugovorne strane samo uz odobrenje carinskih organa te Ugovorne strane koji mogu zahtijevati da se ti materijali stave pod njihov nadzor do trenutka kada budu ponovo izvezeni ili na neki drugi način uklonjeni u skladu sa carinskim propisima.
4. Nad putnicima, prtljagom i teretom u direktnom tranzitu preko teritorije jedne od Ugovornih strana koji ne napuštaju dio aerodroma koji je rezerviran za tu namjenu provodi se isključivo pojednostavljena kontrola. Prtljag i teret u direktnom tranzitu oslobođeni su carinskih taksi i drugih sličnih poreza.
5. Oslobođeni svih carinskih taksi i/ili poreza bit će, na bazi reciprociteta, zvanični dokumenti koji nose oznaku aviokompanije/aviokompanija kao što su oznake za prtljag, aviokarte, tovarni listovi, karte za ukrcavanje, red letenja te uredska i oprema za komunikaciju sa zemljom koji su uvezeni na teritoriju svake Ugovorne strane sa ciljem da ih koristi isključivo imenovana aviokompanija druge Ugovorne strane.

ČLAN 7.

TARIFE

1. Svaka od Ugovornih strana dozvoljava da svaka imenovana aviokompanija utvrdi tarife za usluge u zračnom prijevozu na bazi komercijalnih kretanja na tržištu. Intervencije koje može napraviti Ugovorna strana ograničene su na:
 - a) sprečavanje tarifa čija primjena predstavlja protivkonkurentsko ponašanje koje je izazvalo ili će vjerovatno izazvati ili mu je namjera da izazove slabljenje konkurenta ili isključivanje konkurenta sa određene rute;
 - b) zaštitu potrošača od tarifa koje su nerazumno visoke ili restriktivne zbog

zloupotrebe dominantnog položaja;

- c) zaštitu imenovanih aviokompanija od tarifa koje su vještački niske.
2. Ne zahtijeva se dostavljanje informacija o tarifama za usluge u međunarodnom zračnom prijevozu između teritorija Ugovornih strana. Bez obzira na prethodno navedeno, imenovane aviokompanije Ugovornih strana dužne su nastaviti omogućavati neposredan pristup, na zahtjev, informacijama o ranije korištenim, postojećim i predloženim tarifama zrakoplovnim vlastima Ugovornih strana na način i u obliku koji je prihvatljiv tim zrakoplovnim stranama.
3. Nijedna Ugovorna strana neće preduzimati jednostrane mjere za sprečavanje uvođenja ili nastavljanja tarife za koju je predloženo da se naplaćuje ili koju naplaćuje imenovana aviokompanija bilo koje Ugovorne strane za usluge u međunarodnom zračnom prijevozu. Ako neka od Ugovornih strana vjeruje da bilo koja takva tarifa nije u skladu sa kretanjima navedenim u stavu (1) ovog člana, zatražit će konsultacije i drugu Ugovornu stranu obavijestiti o razlozima svog nezadovoljstva u što skorijem roku. Ove konsultacije neće trajati duže od 30 (trideset) dana nakon prijema zahtjeva, a Ugovorne strane će saradivati u pribavljanju informacija neophodnih za razumno rješavanje tog pitanja. Ako Ugovorne strane postignu dogovor o tarifi za koju je upućeno obavještenje o nezadovoljstvu, svaka od Ugovornih strana je dužna uložiti najveći mogući napor da se taj dogovor provede. Ako se takvim uzajamnim dogovorom ne utvrdi drugačije, tarifa stupa na snagu i ostaje na snazi.

ČLAN 8.

KORIŠTENJE PRAVA

1. Imenovana aviokompanija svake od Ugovornih strana ima nepristrasnu i jednaku mogućnost obavljanja dogovorenih usluga ukrcaja na teritoriji jedne Ugovorne strane i iskrcaja na teritoriji druge Ugovorne strane, ili obrnuto, a smatrat će dopunskim ukrcaj ili iskrcaj na teritoriji druge Ugovorne strane od i do određenih tačaka na ruti. Pri osiguravanju kapaciteta za prijevoz pri ukrcaju na teritoriji druge Ugovorne strane i iskrcaju na tačkama na utvrđenim rutama, ili obrnuto, imenovana aviokompanija svake od Ugovornih strana uzima u obzir primarni interes imenovane aviokompanije druge Ugovorne strane u pogledu prometa na način da ne utječe nepropisno na taj interes drugonavedene aviokompanije.
2. Dogovorene usluge koje pruža imenovana aviokompanija svake od Ugovornih strana usko su povezane sa zahtjevima javnosti u pogledu prijevoza na utvrđenim rutama i svaka za svoj primarni cilj ima osiguravanje kapaciteta koji je adekvatan

za zadovoljavanje potražnje za prijevozom putnika, tereta i pošte koji su ukrcani ili iskrcani na teritoriji Ugovorne strane koja je imenovala aviokompaniju.

3. Preduvjeti za prijevoz putnika, tereta i pošte ukrcanih na teritoriji druge Ugovorne strane i iskrcanih na tačkama u trećim zemljama na utvrđenim rutama, ili obrnuto, osiguravaju se u skladu sa općim principom da je kapacitet povezan sa:
 - a) zahtjevima prometa ukrcanog ili iskrcanog na teritoriji Ugovorne strane koja je imenovala aviokompaniju;
 - b) zahtjevima prometa u oblasti kroz koju prolazi aviokompanija, nakon što se uzmu u obzir druge usluge u zračnom prijevozu koje su utvrdile aviokompanije iz država iz te oblasti;
 - c) zahtjevima ekonomije razmjera kroz operacije aviokompanija.

ČLAN 9.

PRIMJENA ZAKONA I PROPISA

1. Zakoni i propisi jedne Ugovorne strane koji uređuju ulazak na i odlazak sa njene teritorije zrakoplova uključenih u međunarodnu zračnu plovidbu ili letova takvih zrakoplova preko te teritorije primjenjuju se na imenovanu aviokompaniju druge Ugovorne strane.
2. Zakoni i propisi jedne Ugovorne strane koji uređuju ulazak, boravak na i odlazak sa njene teritorije putnika, posade, prtljaga, tereta ili pošte, kao što su formalnosti u pogledu ulaska, izlaska, emigracije i imigracije, kao i carine, zdravlja i karantina, primjenjuju se na putnike, posadu, prtljag, teret i poštu koju prevoze zrakoplovi imenovane aviokompanije druge Ugovorne strane dok se nalaze u okviru navedene teritorije.
3. Nijedna Ugovorna strana ne može dati bilo kakvu prednost vlastitoj aviokompaniji u odnosu na imenovanu aviokompaniju druge Ugovorne strane pri primjeni zakona i propisa navedenih u ovom članu.

ČLAN 10.

PRIZNAVANJE UVJERENJA I DOZVOLA

1. Uvjerenja o plovidbenosti, uvjerenje o osposobljenosti i dozvole koje je izdala

ili ovjerila jedna Ugovorna strana, i koja su još na snazi, priznaje kao važeće druga Ugovorna strana u svrhu izvođenja operacija na rutama i pružanja usluga navedenih u ovom sporazumu, pod uvjetom da su zahtjevi pod kojim su uvjerenja ili dozvole izdate ili ovjerene jednaki ili viši od minimalnih standarda koji su utvrđeni ili mogu biti utvrđeni u skladu sa Konvencijom.

2. Svaka od Ugovornih strana zadržava pravo da, u svrhu letova iznad svoje teritorije, odbije priznati uvjerenja o osposobljenosti i dozvole koje je vlastitim državljanima izdala ili ovjerila druga Ugovorna strana ili bilo koja druga država.

ČLAN 11.

IZNAJMLJIVANJE

1. Svaka Ugovorna strana može spriječiti upotrebu iznajmljenih zrakoplova za usluge iz ovog sporazuma koje ne zadovoljavaju uvjete iz člana 15. (Sigurnost zračne plovidbe) i člana 16. (Zrakoplovna sigurnost) ovog sporazuma.
2. U skladu sa stavom (1) ovog člana, imenovane aviokompanije svake od Ugovornih strana mogu koristiti zrakoplove iznajmljene od drugih aviokompanija, pod uvjetom da su svi učesnici u takvim aranžmanima odgovarajuće ovlašteni i da ispunjavaju zahtjeve koji se primjenjuju na takve aranžmane.
3. U skladu sa stavom (1) ovog člana, imenovane aviokompanije svake od Ugovornih strana mogu koristiti zrakoplove (ili zrakoplove i posadu) iznajmljene od bilo koje kompanije, uključujući druge aviokompanije, pod uvjetom da to ne dovede do toga da aviokompanija koja je najmodavac ne koristi prometna prava koja nema.

ČLAN 12.

SIGURNOST PUTNIH DOKUMENATA

U skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, obje Ugovorne strane su saglasne da:

- a) će usvojiti mjere kojim će se omogućiti sigurnost njihovih pasoša i drugih putnih dokumenata;
- b) će uspostaviti kontrolu zakonite izrade, izdavanja, provjere i korištenja pasoša i drugih putnih dokumenata te identifikacionih dokumenata koje izdaje ta

Ugovorna strana ili koji se izdaju u njeno ime;

- c) će utvrditi i poboljšati procedure kojim se osigurava da putni i identifikacioni dokumenti koje izdaje budu takvog kvaliteta da ne mogu biti lako zloupotrijebljeni i da ne mogu bez muke biti nezakonito izmijenjeni, kopirani ili izdati;
- d) će svoje pasoše i druge putne dokumente izdavati u skladu sa standardom i preporučenim praksama ICAO-a za putne dokumente;
- e) će razmjenjivati operativne podatke o falsificiranim ili krivotvorenim putnim dokumentima i saradivati sa ciljem jačanja otpornosti na prevare sa putnim dokumentima, uključujući falsificiranje i krivotvorenje putnih dokumenata, upotrebu falsificiranih ili krivotvorenih putnih dokumenata, upotrebu važećih putnih dokumenata od strane kradljivaca identiteta, zloupotrebu autentičnih putnih dokumenata od strane punopravnih imatelja tih dokumenata pri pomaganju u činjenju prekršaja, upotrebu isteklih ili poništenih putnih dokumenata i upotrebu prevarom pribavljenih putnih dokumenata.

ČLAN 13.

ZAŠTITNE MJERE

1. Ugovorne strane saglasne su da se sljedeća praksa aviokompanija može smatrati mogućom nepoštenom konkurentskom praksom koja može dovesti do detaljnijeg ispitivanja:
 - a) naplata karata i naknada na rutama na nivou koji je sveukupno nedovoljan da pokrije troškove pružanja usluga na koje se odnose;
 - b) povećanje prekomjernog kapaciteta ili frekvencije usluga;
 - c) predmetna praksa je kontinuirana umjesto da bude privremena;
 - d) praksa koja ima ozbiljan ekonomski efekat na drugu aviokompaniju ili joj pričinjava značajnu štetu;
 - e) praksa koja dovodi do slabljenja, isključivanja ili istjerivanja druge aviokompanije sa tržišta;
 - f) ponašanje koje ukazuje na zloupotrebu dominantnog položaja na ruti.
2. Ako zrakoplovne vlasti jedne Ugovorne strane smatraju da bi operacija ili operacije koje izvode ili namjeravaju izvoditi imenovane aviokompanije druge Ugovorne strane mogle predstavljati nepošteno konkurentsko ponašanje u skladu sa pokazateljima navedenim u stavu (1) ovog člana, te

zrakoplovne vlasti mogu zatražiti konsultacije u skladu sa članom 23. (Konsultacije i izmjene i dopune) ovog sporazuma sa ciljem rješavanja problema. Svaki takav zahtjev prati obavještenje o razlozima za zahtjev, a konsultacije počinju u roku od 30 (trideset) dana od zahtjeva.

3. Ako Ugovorne strane ne postignu rješenje problema kroz konsultacije, bilo koja od Ugovornih strana može pokrenuti mehanizam za rješavanje sporova iz člana 24. (Rješavanje sporova) ovog sporazuma sa ciljem rješavanja spora.

ČLAN 14.

NEPRIHVATLJIVI I NEDOKUMENTIRANI PUTNICI I DEPORTIRANA LICA

1. Svaka Ugovorna strana saglasna je da se uspostave djelotvorne kontrole granica.
2. U tom pogledu, svaka Ugovorna strana saglasna je da provede Standarde i preporučenu praksu iz Aneksa 9 (Olakšice) Konvencije u vezi sa neprihvatljivim i nedokumentiranim putnicima i deportiranim licima sa ciljem da se unaprijedi saradnja u borbi protiv ilegalne migracije.
3. U skladu sa gorenavedenim ciljevima, sve Ugovorne strane saglasne su da objave ili prihvate, u zavisnosti od slučaja, pismo koje se odnosi na „prevarom pribavljene, falsificirane ili krivotvorene putne dokumente ili originalne dokumente koje predoče kradljivci identiteta“, kako je navedeno u Dodatku (b) Aneksa 9 Konvencije, kada preduzimaju radnje iz odgovarajućeg stava u Poglavlju (3) Aneksa u pogledu oduzimanja prevarom pribavljenih, falsificiranih ili krivotvorenih putnih dokumenata.

ČLAN 15.

SIGURNOST ZRAČNE PLOVIDBE

1. Svaka od Ugovornih strana može u svakom trenutku zatražiti konsultacije u vezi sa standardima sigurnosti zračne plovidbe u bilo kojoj oblasti koja se odnosi na letačku posadu, zrakoplove ili njihove operacije, a koje je usvojila druga Ugovorna strana. Takve konsultacije će biti održane u roku od 30 (trideset) dana od zahtjeva.
2. Ako, nakon takvih konsultacija, jedna Ugovorna strana otkrije da druga Ugovorna strana ne održava i primjenjuje efektivno standarde sigurnosti zračne

plovidbe u bilo kojoj od tih oblasti koji su bar jednaki minimalnim standardima koje u tom trenutku propisuje Konvencija, prva Ugovorna strana obavještava drugu Ugovornu stranu o tim nalazima i koracima koje smatra neophodnim za ispunjavanje takvih minimalnih standarda kako bi druga Ugovorna strana mogla preduzeti odgovarajuće korektivne mjere. Ako druga Ugovorna strana ne preduzme odgovarajuće mjere u roku od 15 (petnaest) dana ili u dužem periodu koji eventualno bude dogovoren, to predstavlja osnovu za suspendiranje ovlaštenja za rad.

3. Bez obzira na obavezu iz člana 33. Konvencije, dogovoreno je da bilo koji zrakoplov kojim upravlja aviokompanija/e jedne Ugovorne strane ili koji je pod ugovorom o zakupu u ime takve aviokompanije, na letovima ka ili sa teritorije druge Ugovorne strane, može, dok se nalazi unutar teritorije druge Ugovorne strane, biti predmetom ispitivanja ovlaštenih predstavnika druge Ugovorne strane, u i oko zrakoplova, sa ciljem provjere važenja dokumenata zrakoplova i dokumenata posade te vidljivog stanja zrakoplova i njegove opreme (u ovom članu se to naziva „inspekcija na platformi“), pod uvjetom da ne dovodi do neopravdanog kašnjenja.
4. Ako takva inspekcija na platformi ili niz inspekcija na platformi dovede do:
 - a) ozbiljne zabrinutosti da zrakoplov ili izvođenje operacija zrakoplovom ne ispunjava minimalne standarde koje u tom trenutku propisuje Konvencija ili
 - b) ozbiljne zabrinutosti da ne postoji efektivno održavanje i primjenjivanje standarda sigurnosti zračne plovidbe koje u tom trenutku propisuje Konvencija,

Ugovorna strana koja provodi inspekciju ima slobodu, u smislu člana 33. Konvencije, zaključiti da zahtjevi po kojim su izdata ili ovjerena uvjerenja ili dozvole u vezi sa tim zrakoplovom ili u vezi sa posadom tog zrakoplova ili da zahtjevi po kojim se izvode operacije tim zrakoplovom nisu jednaki ili veći od minimalnih standarda utvrđenih u skladu sa Konvencijom.

5. U slučaju da je pristup radi provođenja inspekcije zrakoplova na platformi kojim upravlja aviokompanija jedne od Ugovornih strana u skladu sa stavom (3) ovog člana uskratio predstavnik te aviokompanije, druga Ugovorna strana ima slobodu zaključiti da postoji ozbiljna zabrinutost u skladu sa stavom (4) ovog člana i izvući zaključke na koje upućuje taj stav.
6. Sve Ugovorne strane zadržavaju pravo odmah suspendirati ili poništiti ovlaštenje za rad aviokompanije druge Ugovorne strane u slučaju da prva Ugovorna strana zaključi, na osnovu rezultata inspekcije na platformi, niza inspekcija na

platformi, uskraćenog pristupa provođenju inspekcije na platformi, konsultacija ili po drugoj osnovi, da je bez odlaganja neophodno provesti mjere u cilju sigurnosti rada aviokompanije.

7. Svaka mjera koju preduzme jedna Ugovorna strana u skladu sa stavovima (2) i (6) ovog člana poništava se nakon što prestane postojati osnova za njeno preduzimanje.

ČLAN 16.

ZRAKOPLOVNA SIGURNOST

1. U skladu sa svojim obavezama po međunarodnom pravu, Ugovorne strane potvrđuju da njihova međusobna obaveza da štite sigurnost civilnog zrakoplovstva od djela nezakonitog ometanja čini dio ovog sporazuma. Ne ograničavajući opći karakter svojih prava i obaveza po međunarodnom pravu, Ugovorne strane djeluju posebno u skladu sa odredbama Konvencije o krivičnim djelima i nekim drugim djelima počinjenim u zrakoplovu, koja je potpisana 14. septembra 1963. u Tokiju, Konvencije o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova, potpisane 16. decembra 1970. u Hagu, te Konvencije o suzbijanju nezakonitih nasilnih djela usmjerenih protiv sigurnosti zračne plovidbe u civilnom zrakoplovstvu, koja je potpisana 23. septembra 1971. u Montrealu, njenog dopunskog Protokola za suzbijanje nezakonitih nasilnih djela na aerodromima koji opslužuju međunarodno civilno zrakoplovstvo, potpisanog 24. februara 1988. u Montrealu, kao i u skladu sa svakom drugom konvencijom i protokolom koji se odnose na sigurnost civilnog zrakoplovstva, a kojih se pridržavaju obje Ugovorne strane.
2. Ugovorne strane, na zahtjev, pružaju svu potrebnu pomoć u sprečavanju djela nezakonite otmice civilnog zrakoplova i drugih nezakonitih djela usmjerenih protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, aerodroma i objekata za zračnu navigaciju te bilo kakvih drugih prijetnji po sigurnost civilnog zrakoplovstva.
3. Ugovorne strane u okviru svojih uzajamnih odnosa djeluju u skladu sa odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti koje je utvrdio ICAO i koje su objedinjene u Aneks Konvencije te zahtijevaju da operatori zrakoplova njihove registracije ili operatori zrakoplova čije se glavno mjesto poslovanja ili stalno sjedište nalazi na njihovoj teritoriji djeluju u skladu sa tim odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti. Ugovorne strane obavještavaju jedna drugu o bilo kakvim razlikama među njihovim nacionalnim zakonima, propisima i praksama te zrakoplovno-

sigurnosnim standardima navedenim u aneksima Konvencije. Svaka Ugovorna strana može u bilo kojem trenutku zahtijevati hitne konsultacije sa drugom Ugovornom stranom u cilju razmatranja bilo koje takve razlike.

4. Svaka Ugovorna strana je saglasna da se od operatora zahtijeva poštivanje odredbe o zrakoplovnoj sigurnosti navedene u stavu (3) ovog člana, a koje druga Ugovorna strana zahtijeva u smislu ulaska na teritoriju/odlaska sa teritorije ili tokom boravka na teritoriji te druge Ugovorne strane. Svaka Ugovorna strana osigurava efektivnu primjenu odgovarajućih mjera u okviru svoje teritorije radi zaštite zrakoplova i pregleda putnika, posade, ručnog prtljaga, prtljaga, tereta i potrepština za zrakoplov prije i tokom ukrcavanja ili utovara. Svaka Ugovorna strana se obavezuje da sa razumijevanjem razmotri svaki zahtjev druge Ugovorne strane u pogledu razumnih posebnih sigurnosnih mjera sa ciljem rješavanja određene prijetnje.
5. Kada dođe do incidenta ili prijetnje nezakonitom otmicom civilnog zrakoplova ili drugih nezakonitih djela usmjerenih protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zrakoplovne vlasti obiju Ugovornih strana olakšavaju komunikaciju i druge odgovarajuće mjere sa ciljem brzog i sigurnog rješavanja takvog incidenta ili prijetnje.
6. Svaka Ugovorna strana ima pravo, u roku od 60 (šezdeset) dana od obavještenja upućenog svojoj zrakoplovnoj vlasti, na teritoriji druge Ugovorne strane izvršiti procjenu sigurnosnih mjera koje provode ili planiraju provesti operatori zrakoplova u pogledu letova koji dolaze sa teritorije ili odlaze ka teritoriji prve Ugovorne strane. Administrativni aranžmani za provođenje takvih procjena dogovaraju se između zrakoplovnih vlasti i realiziraju se bez odlaganja kako bi se osiguralo brzo provođenje procjena.
7. Kada jedna od Ugovornih strana ima opravdan razlog vjerovati da je druga Ugovorna strana odstupila od odredaba ovog člana, prva Ugovorna strana može zahtijevati konsultacije. Takve konsultacije moraju početi u roku od 30 (trideset) dana od prijema takvog zahtjeva od bilo koje Ugovorne strane. Nepostizanjem zadovoljavajućeg dogovora u roku od 30 (trideset) dana od početka konsultacija zadržava se osnov za uskraćivanje, poništavanje, suspendiranje ovlaštenja ili nametanje uvjeta za ovlaštenja aviokompanije ili aviokompanija koje je imenovala druga Ugovorna strana. Kada je to opravdano zbog hitnosti slučaja ili da bi se spriječila daljnja neusklađenost sa odredbama ovog člana, prva Ugovorna strana može u bilo kojem trenutku preduzeti privremene mjere.

ČLAN 17.

KOMERCIJALNE AKTIVNOSTI

1. U skladu sa zakonima i propisima svake od Ugovornih strana, svaka Ugovorna strana daje imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne strane pravo da na svojoj teritoriji prodaje i na tržište plasira usluge u međunarodnom zračnom prijevozu i pripadajuće proizvode, uključujući i pravo na osnivanje ureda, na internetu i van interneta.
2. Ugovorne strane su saglasne da se Sistemom za rezervacije putem računara (CRS), na njihovim odnosnim teritorijama, upravlja na način da se:
 - a) interesi korisnika proizvoda u zračnom prijevozu zaštite od bilo kakve zloupotrebe podataka iz CRS-a, kao i od obmanjujućih informacija o istom;
 - b) kodeks ponašanja u vezi sa CRS-om koji je usvojio ICAO primjenjuje na distribuciju proizvoda međunarodnih usluga za putnike i teret.
3. Svaka od Ugovornih strana dozvoljava imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne strane da:
 - a) na svoju teritoriju dovodi i održava nenacionalno osoblje koje obavlja menadžerski, komercijalni, tehnički i operativni posao na pružanju usluga u zračnom prijevozu, u skladu sa zakonima i propisima države koja prima to osoblje, a u vezi sa njihovim ulaskom, boravkom i zaposlenjem;
 - b) koristi usluge i osoblje bilo koje druge firme, organizacije ili aviokompanije koja svoju djelatnost obavlja na njenoj teritoriji i koja je ovlaštena pružati takve usluge.
4. Svaka od Ugovornih strana dozvoljava imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne strane da na njenoj teritoriji podmiruje lokalne troškove, uključujući kupovinu goriva, u lokalnoj valuti ili u bilo kojoj slobodno konvertibilnoj valuti po izboru aviokompanije.
5. Svaka od Ugovornih strana dozvoljava imenovanoj aviokompaniji ili aviokompanijama druge Ugovorne strane da, na zahtjev, konvertira i doznači u inostranstvo u državu po izboru aviokompanije sve lokalne prihode od prodaje usluga u zračnom prijevozu, koji su direktno povezani sa zračnim prijevozom, koji preostanu nakon lokalno isplaćenih iznosa, uz omogućenu konverziju i doznaku, odmah, bez ograničenja ili diskriminacije istih, po kursu koji važi na dan konverzije i doznake.

ČLAN 18.

DOSTAVLJANJE REDA LETENJA

Koliko je moguće ranije, ali ne manje od 30 (trideset) dana prije uvođenja dogovorene usluge ili njene izmjene, ili u roku od 30 (trideset) dana nakon prijema zahtjeva od zrakoplovnih vlasti, imenovana aviokompanija jedne Ugovorne strane dostavlja zrakoplovnim vlastima druge Ugovorne strane informacije o prirodi usluge, rasporedima letenja, tipovima zrakoplova sa osiguranim kapacitetom za svaku od navedenih ruta te sve druge informacije koje mogu biti potrebne kako bi se zrakoplovne vlasti druge Ugovorne strane uvjerile da se zahtjevi iz ovog sporazuma propisno poštuju.

ČLAN 19.

DOSTAVLJANJE STATISTIČKIH PODATAKA

Zrakoplovne vlasti svake od Ugovornih strana dostavljaju zrakoplovnim vlastima druge Ugovorne strane, na njihov zahtjev, periodične ili druge statističke izvode, u skladu sa uobičajenim potrebama. Jedan takav izvod obuhvata sve informacije koje su neophodne da se utvrdi obim prometa koji obavljaju imenovane aviokompanije u izvođenju dogovorenih usluga, kao i ishodišta i odredišta tog prometa.

ČLAN 20.

USKLAĐENOST SA MULTILATERALNOM KONVENCIJOM

U slučaju da na snagu stupi opća multilateralna konvencija o zračnom prijevozu koju prihvate Ugovorne strane, odredbe takve konvencije bi trebale imati prednost. Svaka rasprava sa ciljem da se utvrdi u kojoj mjeri su odredbe multilateralne konvencije ukinule, zamijenile, izmijenile ili dopunile ovaj sporazum održat će se u skladu sa odgovarajućim članovima ovog sporazuma.

ČLAN 21.
KORISNIČKE NAKNADE

1. Nijedna Ugovorna strana neće uvesti niti dozvoliti da se uvedu imenovanoj aviokompaniji/aviokompanijama druge Ugovorne strane korisničke naknade veće od onih koje su uvedene vlastitim aviokompanijama koje pružaju slične usluge u međunarodnom zračnom prijevozu.
2. Svaka od Ugovornih strana će u skladu sa potrebama podsticati održavanje konsultacija o korisničkim naknadama između svojih nadležnih naplatnih organa i aviokompanija koje koriste usluge i sredstva koja pružaju ti naplatni organi, putem predstavničkih organizacija imenovanih aviokompanija. Korisnike bi trebalo u razumnom roku obavijestiti o svakom prijedlogu za izmjenu korisničkih naknada kako bi im se omogućilo da izraze svoje stavove prije nego što se provedu izmjene. Ugovorne strane se obavezuju da dodatno podstiču naplatne organe i korisnike da razmjenjuju odgovarajuće informacije u vezi sa korisničkim naknadama.

ČLAN 22.
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Obje Ugovorne strane podržavaju potrebu za zaštitom životne sredine kroz promoviranje održivog razvoja zrakoplovstva. Ugovorne strane su saglasne da se u pogledu operacija koje se izvode između njihovih teritorija pridržavaju Aneksa 16 Konvencije i postojeće politike i smjernica ICAO-a o zaštiti životne sredine.

ČLAN 23.
KONSULTACIJE I IZMJENE I DOPUNE

1. U duhu bliske saradnje, dvije Ugovorne strane ili njihove zrakoplovne vlasti se s vremena na vrijeme uzajamno konsultiraju sa ciljem osiguranja provođenja i zadovoljavajućeg poštivanja odredaba ovog sporazuma i njegovog Aneksa.
2. Takve konsultacije počinju u roku od 30 (trideset) dana od datuma zahtjeva, osim ako taj rok dogovorno produže zrakoplovne vlasti obiju Ugovornih strana.
3. Svaka od Ugovornih strana ima pravo u bilo kojem trenutku zatražiti konsultacije sa drugom Ugovornom stranom u cilju izmjena i dopuna odredaba ovog sporazuma.

4. Svaka od Ugovornih strana, u skladu sa svojim ustavnim procedurama, ratificira izmjene i dopune koje se odnose na odredbe ovog sporazuma. Tako dogovorene izmjene i dopune stupaju na snagu u roku od 30 (trideset) dana od datuma kada su obje Ugovorne strane razmijenile diplomatske note kojima se takvi ustavni zahtjevi potvrđuju.
5. Bilo kakve izmjene i dopune Aneksa mogu se, direktno i u pisanoj formi, dogovoriti između nadležnih zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana i one stupaju na snagu nakon razmjene diplomatskih nota kojima se takve izmjene potvrđuju.

ČLAN 24.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. U slučaju bilo kakvog spora između Ugovornih strana koji se odnosi na tumačenje ili primjenu ovog sporazuma Ugovorne strane će nastojati spor riješiti putem pregovora.
2. Ako Ugovorne strane ne postignu rješenje spora putem pregovora, mogu se saglasiti da spor upute na odlučivanje arbitru ili se spor, na zahtjev bilo koje od Ugovornih strana, može uputiti na odlučivanje tribunalu od tri arbitra, od kojih po jednog imenuje svaka od Ugovornih strana, a trećeg imenuju ta dva koja su tako postavljena. Svaka od Ugovornih strana imenuje arbitra u roku od 60 (šezdeset) dana od dana kada bilo koja od Ugovornih strana od druge primi obavještenje putem diplomatskih kanala u kojem se traži arbitraža spora, a treći arbitar se imenuje u roku od dodatnih 30 (trideset) dana. Ako bilo koja od Ugovornih strana ne imenuje arbitra u navedenom roku ili ako treći arbitar nije imenovan u navedenom roku, predsjednik Vijeća ICAO-a može na zahtjev bilo koje Ugovorne strane postaviti arbitra ili arbitre, u zavisnosti od slučaja. U takvom slučaju, treći arbitar će biti državljanin određene treće države, djelovat će kao predsjednik tribunalala i odredit će mjesto održavanja arbitraže. Ako predsjednik smatra da je državljanin države koja se ne može smatrati neutralnom u odnosu na spor, imenovanje donosi najstariji potpredsjednik koji nije diskvalificiran po tom osnovu. Arbitražni tribunal svoje odluke donosi većinom glasova.
3. Svaka od Ugovornih strana snosi troškove arbitra kojeg je imenovala, kao i troškove svog zastupanja u arbitražnom postupku. Troškove predsjednika i sve druge troškove snose Ugovorne strane u jednakim iznosima.
4. Ugovorne strane se obavezuju da će poštovati svaku odluku koja bude donesena u skladu sa stavom (2) ovog člana.

5. Ako i sve dok bilo koja od Ugovornih strana ne ispoštuje bilo koju odluku po stavu (2) ovog člana, druga Ugovorna strana može ograničiti, uskratiti ili poništiti privilegije koje je dodijelila po osnovu ovog sporazuma Ugovornoj strani koja krši propisano ili imenovanoj aviokompaniji koja krši propisano.

ČLAN 25.

RASKID SPORAZUMA

1. Bilo koja od Ugovornih strana može, u bilo kojem trenutku, diplomatskim kanalima poslati pisano obavještenje drugoj Ugovornoj strani o svojoj odluci da raskine ovaj sporazum. Takvo obavještenje se istovremeno dostavlja i ICAO-u.
2. U tom slučaju, ovaj sporazum će biti raskinut 12 (dvanaest) mjeseci od datuma kada druga Ugovorna strana primi obavještenje, osim ako obavještenje o raskidu bude povučeno međusobnim dogovorom prije isteka ovog perioda. U odsustvu potvrde da je druga Ugovorna strana primila obavještenje, smatra se da je obavještenje primljeno 14 (četnaest) dana nakon što to obavještenje primi ICAO.

ČLAN 26.

REGISTRACIJA U ICAO-u

Ovaj sporazum i sve njegove izmjene i dopune registriraju se u Međunarodnoj organizaciji za civilno zrakoplovstvo.

ČLAN 27.
STUPANJE NA SNAGU

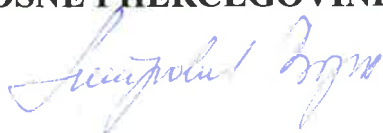
Ovaj sporazum stupa na snagu 30 (trideset) dana nakon što Ugovorne strane obavijeste jedna drugu razmjenom diplomatskih nota da su ispunjeni ustavni zahtjevi Ugovornih strana u vezi sa stupanjem na snagu ovog sporazuma.

U ZNAK PRIHVATANJA NAVEDENOG, dolje potpisani, valjano ovlašteni od svojih vlada, potpisali su ovaj sporazum.

Potpisano u Manami, Kraljevina Bahrein, dana u po dva primjerka na arapskom, bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako autentični, s tim da u slučaju razmimoilaženja u tumačenju prednost ima tekst na engleskom jeziku.

ZA VIJEĆE MINISTARA

BOSNE I HERCEGOVINE

ZA VLADU

KRALJEVINE BAHREIN

ANEKS
RASPORED RUTA
RASPORED 1

Rute na kojim će letove izvoditi imenovana aviokompanija/aviokompanije Kraljevine Bahrein:

Od	Do	Tranzitne tačke	Tačke izvan
Tačke u Kraljevini Bahrein	Tačke u Bosni i Hercegovini	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih organa	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih organa

RASPORED 2

Rute na kojim će letove izvoditi imenovana aviokompanija/aviokompanije Bosne i Hercegovine:

Od	Do	Tranzitne tačke	Tačke izvan
Tačke u Bosni i Hercegovini	Tačke u Kraljevini Bahrein	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih organa	Dogovara se između nadležnih zrakoplovnih organa

Napomene:

1. Tranzitne tačke i tačke izvan teritorija Ugovornih strana podliježu sporazumu između zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana. Imenovane aviokompanije Ugovornih strana mogu po vlastitom nahođenju izostaviti tranzitne tačke i tačke izvan teritorija Ugovornih strana.

2. Pravo koterminalizacije polaznih i odredišnih tačaka na teritorijama Ugovornih strana, kao i tranzitnih tačaka i tačaka izvan podliježu sporazumu između zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana.
3. Pravo imenovanih aviokompanija jedne Ugovorne strane na prijevoz putnika, tereta i pošte između tačaka na teritoriji druge Ugovorne strane i tačaka na teritoriji trećih zemalja (obavljanje prometnog prava pete slobode) podliježe sporazumu između zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana.